

Obecná ekologie a Ekologie krajiny I

Petr Jelínek a Mojmír Vlašín

Navazujeme na Úvod do botaniky, kdy studenti mapovali na hektaru druhové složení a pokusili se určit biotop. Studenti navštívili kvetoucí step, zimní Špilberk, jarní Hády a pozdně jarní Křtinsko. Každý student v rámci cvičení (Hády) vymapoval druhové složení kousku přírody. Toť návaznost.

1. Úvod – Ekologie (Vlašín)
2. Ekologie 2 (Vlašín)
3. Ekologie 3 (Vlašín)
4. Výjezd– biotopy městské a zemědělské krajiny (Stránská skála)
5. Biotopy obnovené krajiny (Biocentrum Slavkov u Brna)
6. 15.10. (Neděle) Biotopy přírodní a přírodě blízké krajiny a mapování biotopů: Arboretum Křtiny a Základní pojmy – krajina. Vysvětlení seminární práce.
7. 30.10. Krajinotvorné procesy a vývoj krajiny v čase (kvartér i kratší periody) – viz Ložek in Machar
8. 6.11. Ostrovní biogeografie
9. 4.12. Biodiverzita a ochrana krajiny (ZCHÚ, ÚSES, VKP)
10. 11.12..Antropické vlivy v krajině a hodnocení krajinného rázu
11. 18.12. Aplikace krajinné ekologie

Terénní výjezd Arboretum Křtiny

studenti budou rozděleni do 5 skupin: prales, louka, rybník, mokřad, luh s bledulí, provedou ve skupině určení druhů, zjistí nejpočetnější druh a zařadí do biotopu dle Katalogu biotopů a Vodruškové

Seminární práce:

Vyberte krajinu minimálně 200x200 m a maximálně 1km², lépe obsahuje-li lesní a nelesní části. Vybraný výsek krajiny nebude součástí zvláště chráněného území. Vaším úkolem bude vytvořit mapu s ekologicky významnými segmenty krajiny (EVSK).

1. Stručně popíšete přírodní podmínky území a vývoj krajiny v holocénu (I,VII) vzhledem k vašemu území (archeologie, první psané zmínky o osídlení).
2. Popište potenciální vegetaci a zpracujete jednoduchou mapu biotopů vašeho výseku krajiny (II). Jednotlivé biotopy navštívte a stručně popište.
3. Na základně současného stavu (viz bod 2.) a potenciální vegetace (III nebo IV nebo V) určíte stupeň ekologické stability jednotlivých segmentů krajiny, které se tam nacházejí
4. Vymapujte EVSK. Krajinu je nutné vybrat tak, aby alespoň 1 EVSK obsahoval. (I)
5. Popíšete také ochrannářsky významné druhy rostlin a živočichů (I)
6. Do mapy kromě EVSK zakreslíte i kulturně (nebo historicky) významné krajinné prvky. (V)

Práce bude mít maximálně 10 stran (plus přílohy).

Literatura k seminární práci

- I. Ukázková seminární práce
- II. Vondrušková: Mapování krajiny
- III. Mapový server Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL):
<http://geoportall.uhul.cz/OpriMap/> tu jsou i typologické jednotky v lesích
- IV. Neuhauslová a kol.: Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky

- V. Server mapy.nature.cz a na Slovensku Enviro-portál. Dostupné z:
<http://globus.sazp.sk/atlassr/>
- VI. Machar, Drobilová: <http://envirup.profimap.cz/download/ochranaprirody/>
- VII. Vojské mapování (www.mapy.cz, *Vojské mapovanie 1973 (mapa.zoznam.sk)*)
- VIII. Územní plán obce, kde se to nachází, jsou tam i biocentra
- IX. Osídlení v době kamenné (<http://globus.sazp.sk/atlassr/>)

seminárka a prezentace:

- vývoj a popis studované krajiny
- mapa potenciální vegetace
- mapa biotopů (současný stav krajiny)
- ekologická stabilita a EVSK
- zoologicky významné druhy a další pozoruhodnosti území
- komentáře a celkový dojem

prezentace je povinná a bude obsahovat

- mapa obecná – kde se území nachází
- mapy potenciální, současné vegetace (biotopů)
- mapa ekologické stability a EVSK
- ukázka vzácnějších druhů a pozoruhodností v krajině

test je třeba napsat na 60%

Literatura

FORMAN, Richard T. T. a Michel GODRON. *Krajinná ekologie*. Translated by Jan Těšitel. Vyd. 1. Praha: Academia, 1993. 583 s. ISBN 80-200-0464-5.

JELÍNEK, P. -- KYSUČAN, L. *Venkov a krajina. Evropská krajina mezi venkovem a městem, mezi antikou a novověkem*. 1. vyd. Brno: Muni Press, 2014. 127 s. Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-7127-8.

STORCH D. a MIHULKA S., 2000.: *Úvod do současné ekologie*. Portál, Praha,

VLAŠÍN M.: *Slovníček vybraných pojmů*.

Další literatura

Begon, M., J.L. Harper a C.R. Townsend, 1997.: *Ekologie: jedinci, populace a společenstva*. 2. vyd. Vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc,

DOLNÝ, Aleš. *Ekologie I*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005. 162 s. ISBN 80-7368-088-2.

Chytrý M, Kučera T. & Kočí M. (eds.) 2001 : *Katalog biotopů České republiky*

JELÍNEK, P. *Lesem nelesem*. Sedmá generace. 2015. sv. XXIV, č. 6, s. 40--43. ISSN 1212-0499.

JELÍNEK, P. *Necht' živěna migruje!*. Sedmá generace. 2016. sv. XXV, č. 1 ISSN 1212-0499.

KOVÁŘ, Pavel. *Ekosystémová a krajinná ekologie : (textové teze)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 89 s. ISBN 978-80-246-1507-3.

LOŽEK V.: *Zrcadlo minulosti. Česká a slovenská krajina v kvartéru*. Dokořán 2007.

Mackovčín P. a Sedláček M. (eds.): *Chráněná území ČR, svazek II*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 376 pp.

NĚMEC J., POJER F.: *Krajina v České republice*. MŽP, Praha 2007.

Webový portál MAPOMAT (mapy.nature.cz)